

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет педагогічної освіти
Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи

Затверджено

на засіданні кафедри спеціальної освіти
та соціальної роботи
факультету педагогічної освіти
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол №1 від 30 серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри проф. Островська К.О.

**Силабус з навчальної дисципліни «Людина з інтелектуальною недостатністю в реаліях сучасного світу»,
що викладається в межах ОПІ «Спеціальна освіта» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
для здобувачів зі спеціальності 016 Спеціальна освіта**

Львів – 2021 р.

Назва дисципліни	Людина з інтелектуальною недостатністю в реаліях сучасного світу
Адреса викладання дисципліни	м. Львів, вул. Туган-Барановського,7,
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Факультет педагогічної освіти, кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	01 Освіта / Педагогіка, 016 Спеціальна освіта
Викладачі	Корнят Віра Степанівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи Томаневич Л.М., кандидат економічних наук, , доцент, доцент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи
Контактна інформація викладача	ел. пошта: vira.kornyat@lnu.edu.ua tomanevychl@gmail.com
Консультації з питань навчання по дисципліні відбуваються	Корнят В.С. середа 12.30 – 13.30 (вул. Туган-Барановського, 7, ауд. 54) Томаневич Л.М. понеділок 12.30 – 13.30 (вул. Туган-Барановського, 7, ауд. 54) Передбачені онлайн консультації в Zoom. Для погодження часу онлайн консультацій слід надіслати запит на електронну пошту викладача

Сторінка курсу	https://pedagogy.lnu.edu.ua/course/ludyna_z_inlektualnymy_porushenniamy
Інформація про дисципліну	Курс «Людина з інтелектуальною недостатністю в реаліях сучасного світу» призначено для бакалаврів другого року навчання денної та заочної форми навчання. Предметом вивчення навчальної дисципліни є: становище людей з інтелектуальною неповносправністю в сучасному суспільстві
Коротка анотація дисципліни	Дисципліна «Людина з інтелектуальною недостатністю в реаліях сучасного світу» є нормативною дисципліною з спеціальності <u>016 Спеціальна освіта</u> , яка викладається у <u>4</u> семестрі в обсязі <u>5</u> кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі дисципліни	Мета курсу: засвоєння студентами знань про становище людей з інвалідністю в сучасному суспільстві, їх проблеми та шляхи розв'язання, зокрема людей з інтелектуальними порушеннями Цілі: <ul style="list-style-type: none"> – ознайомити з основними порушеннями в розвитку людини, її причинами та класифікацією; – вивчити основні права інвалідів у сучасному суспільстві та їх станом їх забезпечення в Україні та світі; – розуміти основні проблеми людей з інтелектуальною неповносправністю в сучасному світі (в отриманні освіти, доступності, організації культурного дозвілля, професійної орієнтації, професійної зайнятості) та шляхи їх вирішення державними та недержавними організаціями; – знати та втілювати в життя основні форми соціальної реабілітації осіб з інтелектуальною неповносправністю; – оволодіти технологіями допомоги сім'ї, в якій росте дитина з інтелектуальною неповносправністю.
Література для вивчення дисципліни	Основна <ol style="list-style-type: none"> 1. Інвалідність та суспільство: навчально-методичний посібник. За заг. ред. Байди Л.Ю., Красюкової-Еннс О.В. / Кол. авторів: Байда Л.Ю., Красюкова_Еннс О.В., Буров С.Ю., Азін В.О., Грибальський Я.В., Найда Ю.М. – К., 2012. – 216 с. 2. Про права інвалідів. Конвенція ООН. 3. Декларація про права дитини. 4. Декларація про права людини. 5. Романчук Олег. Неповносправна дитина в сім'ї та суспільстві. – Львів, 2008. – 334 с. 6. Сак Т.В. Особлива дитина: Від народження до 6 років: Поради батькам. – К.: Літера ЛТД, 2008. – 144 с. 7. Спеціальна педагогіка: [понятійно-термінологічний словник] / За ред. акад. В.І. Бондаря. – Луганськ: Альма-матер, 2003. – 436 с.

	<p>Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності і здоров'я. Електронний ресурс. URL: https://moz.gov.ua/uploads/1/5262-dn_20180523_981_dod_1.pdf 2. Миронова С.П. Основи корекційної педагогіки. Навчально-методичний посібник. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. – 263 с. 3. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка: [підручник] / Віктор Миколайович Синьов. – Частина I – Загальні основи корекційної психопедагогіки (олігофренопедагогіки). – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2007. – 238 с. <p>Інтернет-ресурси:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zakon.rada.gov.ua 2. www.ebooktime.net.book/ 3. www.psyh.kiev.ua/ 4. www.nbu.gov.ua
<p>Обсяг курсу</p>	<p>Денна форма: <u>150</u> годин аудиторних занять. З них <u>32</u> години – лекцій, <u>64</u> годин – практичних занять та <u>54</u> годин – самостійна робота студентів</p> <p>Заочна форма: <u>38</u> годин аудиторних занять. З них <u>16</u> годин лекцій, <u>22</u> годин практичних занять та 112 годин – самостійна робота студентів</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Після завершення курсу студент повинен набути таких компетентностей:</p> <p>Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі і практичні проблеми спеціальної та інклюзивної освіти у процесі корекційно-педагогічної, діагностико-консультативної, дослідницької та культурно-просвітницької діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій і методів дефектології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p>Загальні компетентності ЗК-2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК-7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>Фахові компетентності</p>

	<p>ФК-1 Здатність до застосування знань провідних гуманістичних теорій, концепцій, вчень щодо виховання і навчання осіб з обмеженими психофізичними можливостями;</p> <p>ФК.-4. Здатність до застосування сучасних знань про особливості розвитку дитини як суб'єктів навчального, корекційно-освітнього і навчально-реабілітаційного процесів на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку і дизонтогенезу.</p> <p>ФК.-9 Вміння застосовувати відповідні методи, прийоми, форми, засоби реабілітації і корекційного навчання та виховання.</p> <p>ФК.-10. Здатність застосовувати теоретичні, емпіричні методи психолого-педагогічного дослідження, статистичні методи обробки отриманої інформації, визначати достовірність результатів дослідження.</p> <p>ФК.-12. Вміння організувати інклюзивний дитячий колектив, створювати в ньому умови та відповідне освітнє середовище для особистісного розвитку вихованців та їхньої суспільної інтеграції.</p> <p>ФК.-13. Вміння здійснювати комплексний корекційно-педагогічний, психологічний та соціальний супровід дітей з інвалідністю в різних типів освітніх закладів.</p> <p>Програмні результати навчання</p> <p>РН 1. Знання про теоретичні аспекти особливостей розвитку і освіти людини, яка має обмежені можливості життєдіяльності, особливостей становлення і соціалізації її як особистості.</p> <p>РН 13. Володіти методиками сприяння соціальній адаптації осіб з особливими освітніми потребами, їхньої підготовки до суспільної та виробничої діяльності.</p> <p>РН 14. Реалізовувати психолого-педагогічний супровід дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти.</p> <p>РН 15. Застосовувати у професійній діяльності сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи та технології.</p> <p>РН 18. Демонструвати соціально-відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p>
Ключові слова	людина з інвалідністю, порушення в розвитку, інтелектуальні порушення, стереотипи, адаптація, соціалізація
Формат курсу	Очний, заочний

Теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль, форма	залік
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін «Загальна та вікова психологія», «Основи корекційної педагогіки», «Основи інклюзивного навчання».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Лекція, бесіда, інтерактивні методи (робота в малих групах, мозковий штурм), виконання індивідуальних завдань, проєктів.
Необхідні обладнання	Мультимедійний проєктор, фліпчарт, маркери.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Семінарські / практичні заняття – 30 балів (15 занять по 2 бали) Індивідуальне завдання – 10 балів (1 завдання по 10 балів) Модульний контроль знань – 10 балів (2 МКР по 5 балів)</p> <p>Академічна доброчесність: Очікується, що підготовлені студентами-магістрами індивідуальні завдання будуть продовженням їх практичної роботи і будуть оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, використання без дозволу інформації зі завдань інших учасників курсу становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Студенти зобов'язані дотримуватися усіх термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених у курсі.</p> <p>Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в</p>

	<p>освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.</p> <p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, набрані за виконання усіх завдань, за підготовлені презентації та он-лайн тест. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичних занять; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття в цілях, не пов'язаних із навчанням; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.</p> <p>Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.</p>
<p>Питання до заліку</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про порушення у розвитку особистості, їх причини. 2. Види класифікацій порушень психофізичного розвитку. Міжнародна класифікація, її особливості. 3. Визначення «інвалідності» та «осіб з інвалідністю» в законодавстві України та різних країн. Еволюція суспільних поглядів на інвалідність. 4. Нормативні документи (міжнародні, українські), які регулюють права та становище людей з інвалідністю в суспільстві. 5. Моделі ставлення суспільства до людей з інвалідністю. 6. Механізми захисту прав людини з інвалідністю: принципи, документи, процедури. 7. Національна система захисту прав людини в Україні, засоби захисту прав людей з інвалідністю. 8. Інклюзивне суспільство. Соціальна ізоляція. Соціальна ексклюзія. Соціальна інклюзія. Соціальна інтеграція. 9. Форми навчання дітей з інвалідністю, їх переваги та недоліки. Домашнє навчання. Навчання у спеціальних навчальних закладах. Інтегроване навчання. 10. Інклюзивне навчання. Стан, проблеми та перспективи інклюзії на різних рівнях освіти в Україні (дошкільна, загальна, професійна (професійно-технічна), вища). Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти. 11. Доступність як важлива умова реалізації прав людини. Принципи доступності. Законодавчо-нормативне забезпечення «доступності» для осіб з інвалідністю в Україні. 12. Перешкоди, з якими стикаються маломобільні групи населення в повсякденному житті. 13. Технічні рішення обладнання елементами безперешкодного доступу людей з інвалідністю до соціальних об'єктів. 14. Концепція універсального дизайну – важливий інтегруючий елемент соціальної політики держави. 15. Принципи універсального дизайну. 16. Поняття про інтелект у психологічній літературі. Структура інтелекту. 17. Види порушень інтелектуального розвитку. 18. Психолого-педагогічна характеристика людей з інтелектуальною недостатністю. 19. Медико-соціальні проблеми дітей з виразною інтелектуальною недостатністю.

	<p>20. Комплексна реабілітація та створення індивідуальних програм розвитку дітей з виразною інтелектуальною недостатністю.</p> <p>21. Технології соціальної реабілітації дітей з тяжкими порушеннями інтелекту.</p> <p>22. Допомога сім'ї, яка виховує дитину з інтелектуальною неповносправністю.</p> <p>23. Методи допомогти сім'ї, яка виховує людину з інтелектуальною недостатністю</p> <p>24. Статевий розвиток особистості. Особливості статевого формування та розвитку дитини з інтелектуальною неповносправністю</p> <p>25. Методи та форми статевого виховання дітей з інтелектуальною неповносправністю.</p> <p>26. Сутність та зміст професійної орієнтації як складової виховання. Особливості здійснення професійної орієнтації дітей з особливими освітніми потребами.</p> <p>27. Зарубіжний досвід здійснення професійної орієнтації людей з інвалідністю за рубежом.</p> <p>28. Форми та методи профорієнтаційної роботи дітей з ООП.</p> <p>29. Організація відпочинку та дозвілля осіб з інтелектуальною неповносправністю.</p> <p>30. Співпраця держави з недержавним сектором у роботі з інтелектуально неповносправними людьми.</p>
Опитування	<p>Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.</p>

ДОДАТОК

Схема курсу

Тиж.	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. ^{***} Ресурси в Інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1	Тема. Порушення у розвитку особистості 1. Поняття про порушення у розвитку 2. Причини виникнення порушень психофізичного розвитку. 3. Види класифікацій порушень психофізичного розвитку.	Лекція, 2 год.			1 тиждень
		Семінарське, 2 год.			
		Семінарське, 2 год.			
2.	Тема. Людина з інвалідністю в сучасному світі. 1. Інвалідність як суспільна проблема. 2. Визначення «інвалідності» та «осіб з інвалідністю» в законодавстві України та різних країн. 3. Конвенція ООН про права інвалідів – нові підходи до проблем інвалідності.	Лекція, 2 год.		Зробити порівняльний аналіз визначень людини з порушеннями розвитку (2 год) Опрацювати Конвенцію ООН «Про права інвалідів» (2 год)	2 тиждень
		Семінарське, 4 год.			
3	Тема. Людина з інвалідністю в сучасному світі. 1. Еволюція суспільних поглядів на інвалідність. 2. Стереотипи суспільства щодо осіб з інвалідністю. 3. Моделі ставлення суспільства до людей з інвалідністю.	Лекція, 2 год.			3 тиждень
		Семінарське, 4 год.			
4.	Тема. Права людини з інвалідністю. 1. Механізми захисту прав людини з інвалідністю: принципи, документи, процедури 2. Національна система захисту прав людини в	Лекція, 2 год.			4 тиждень
		Семінарське, 4 год.			

	Україні, засоби захисту прав людей з інвалідністю 3. Окремі стандарти прав людини з інвалідністю 4. «Інвалідність» та заборона дискримінації. 5. Роль різних суб'єктів суспільства у захисті прав людини з інвалідністю.				
5	Тема. Інклюзивне суспільство. 1. Моделі ставлення суспільства до осіб з інвалідністю. 2. Соціальна ізоляція. 3. Соціальна ексклюзія. 4. Соціальна інклюзія. 5. Соціальна інтеграція.	Лекція, 2 год.			5 тиждень
		Семінарське, 4 год.			
6	Тема. Освіта осіб з інтелектуальною недостатністю 1. Форми навчання дітей з інвалідністю, їх переваги та недоліки. 1.1. Домашнє навчання. 1.2. Навчання у спеціальних навчальних закладах. 1.3. Інтегроване навчання. 1.4. Інклюзивне навчання. На практичному занятті студенти демонструють фото, відео матеріали, демонструючи стан впровадження освіти у НРЦ, в домашніх умовах, тощо, аналіз.	Лекція, 2 год.		Підготувати матеріал для практичного заняття (6 год)	6 тиждень
		Семінарське, 2 год.			
		Практичне, 2 год.			
7	Тема. Освіта осіб з інтелектуальною недостатністю 1. Стан, проблеми та перспективи інклюзії на різних рівнях освіти в Україні (дошкільна, загальна, професійна (професійно-технічна), вища). 2. Нормативно-правове забезпечення інклюзивної освіти.	Лекція, 2 год.			7 тиждень
		Семінарське, 2 год.			
		Практичне, 2 год.			

	На практичному занятті студенти демонструють фото, відео матеріали, демонструючи стан інклюзії у закладах освіти (ЗДО, ЗОШ, ПТЗО), аналіз.				
8	Тема. Доступність як важлива умова реалізації прав людини. 1. Роль та принципи доступності. Законодавчо-нормативне забезпечення «доступності» для осіб з інвалідністю в Україні. 2. Засоби технічного забезпечення індивідуальної мобільності осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення 3. Перелік перешкод, з якими стикаються маломобільні групи населення в повсякденному житті 4. Технічні рішення обладнання елементами безперешкодного доступу людей з інвалідністю до об'єктів житлово-комунального призначення На практичному занятті йде обговорення проблеми доступності у навколишньому середовищі, доступність закладів охорони здоров'я, адміністративних будівель, закладів системи охорони здоров'я та ін.	Лекція, 2 год.		Підготувати матеріали для практичного заняття (6 год)	8 тиждень
		Семінарське, 2 год.			
		Практичне, 2 год.			
9	Тема. Концепція універсального дизайну та принципи її впровадження 1. Історія розвитку універсального дизайну 2. Концепція універсального дизайну – важливий інтегруючий елемент соціальної політики держави 3. Принципи універсального дизайну.	Лекція, 2 год.		Підготуватися о контролю знань (2 год)	9 тиждень
		Семінарське, 2 год.			
	Контроль знань Змістового модуля 1	Практичне, 2 год.			

10	Тема. Психолого-педагогічна характеристика дітей з інтелектуальними порушеннями. 1. Поняття про інтелект у психологічній літературі. 2. Структура інтелекту. 3. Основні порушення у розвитку людини, їх види та причини. 4. Види порушень інтелектуального розвитку. 5. Психолого-педагогічна характеристика людей з інтелектуальною недостатністю.	Лекція, 2 год. Семінарське, 4 год.			10 тиждень
11	Тема. Соціальна реабілітація з виразною інтелектуальною недостатністю. 1. Поняття соціальної реабілітації. 2. Медико-соціальні проблеми дітей з виразною інтелектуальною недостатністю. 3. Комплексна реабілітація та створення індивідуальних програм розвитку дітей з виразною інтелектуальною недостатністю. 4. Технології соціальної реабілітації дітей з тяжкими порушеннями інтелекту.	Лекція, 2 год. Семінарське, 4 год.			11 тиждень
12	Тема. Допомога сім'ї, яка виховує дитину з інтелектуальною неповносправністю. 1. Дитина з інтелектуальною недостатністю у сім'ї. 2. Виховання неповносправних та здорових дітей у сім'ї. Стилі виховання. Типи неправильного сімейного виховання. 3. Проблеми сім'ї, яка виховує дитину з інвалідністю. 4. Психологічна та корекційна допомога та підтримка батьків, які виховують неповносправних дітей. 5. Методи допомогти сім'ї, яка виховує людину з інтелектуальною недостатністю 6. Типи виховання людини з інтелектуальною недостатністю.	Лекція, 2 год. Семінарське, 4 год.		Скласти план роботи з конкретною сім'єю, де виховується дитина з інтелектуальною неповносправністю (10 год)	12 тиждень

13	Тема. Статеве виховання осіб з інтелектуальною неповносправністю. 1. Характеристика та зміст основних понять (статеве виховання, статева культура, сексуальне виховання, статева освіта). 2. Статевий розвиток особистості. Особливості статевого формування та розвитку дитини з інтелектуальною неповносправністю 3. Методи та форми статевого виховання дітей з інтелектуальною неповносправністю. Підготувати конспект заняття зі статевого виховання для дітей з інтелектуальною недостатністю	Лекція, 2 год.			13 тиждень
		Семінарське, 2 год.			
		Практичне, 2 год.			
14	Тема. Професійна орієнтація та професійна зайнятість 1. Сутність та зміст професійної орієнтації як складової виховання. 2. Особливості здійснення професійної орієнтації дітей з особливими освітніми потребами. 3. Зарубіжний досвід здійснення професійної орієнтації людей з інвалідністю за рубежем. 4. Форми та методи профорієнтаційної роботи дітей з ООП.	Лекція, 2 год.		Волонтерська робота в друкарні ГО «Родина Кольпінга» (20 год)	14 тиждень
		Семінарське, 2 год.			
	Відвідання майстерні (друкарні), де працюють діти з особливими освітніми потребами (ГО «Родина Кольпінга»)	Практичне, 2 год.			
15	Тема. Організація відпочинку та дозвілля осіб з інтелектуальною неповносправністю. 1. Значення дозвілля у розвитку та соціалізації особистості. 2. Організація відпочинку (сімейного, групового, ін.). 3. Відвідування музеїв, театрів, кінотеатрів особами з інтелектуальною неповносправністю.	Лекція, 2 год.		Оформити каталог ГО Львівської області та міста Львова, які замаються проблемою людей з інтелектуальною недостатністю (4 год)	15 тиждень
		Семінарське, 4 год.			
16	Тема. Співпраця держави з недержавним	Лекція,		Підготуватися о контролю знань	16

	<p>сектором у роботі з інтелектуально неповносправними людьми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Громадські організації як показник розвитку суспільства. 2. Діяльність громадських організацій у вирішенні проблем людей з інтелектуальною неповносправністю. 3. Характеристика діяльності основних ГО, які займаються з дітьми, людьми з ООП. 	2 год.		(2 год)	тиждень
	Модульний контроль	Практичне, 2 год.			
	Підсумково-узагальнююче заняття	Практичне, 2 год.			